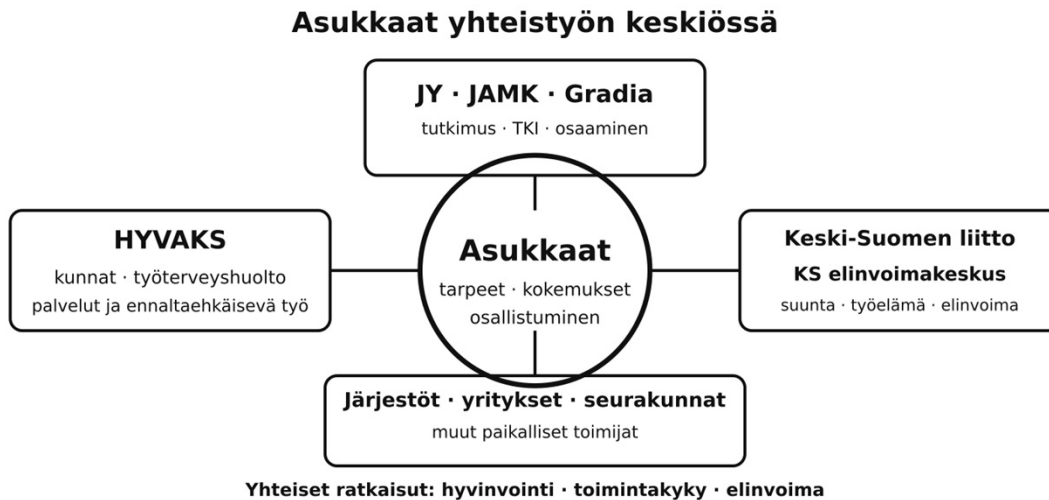

HYVAKSin TKKIn neuvottelukunta 17.9.2026

Muistio keskustelua varten

Pekka Neittaanmäki HYVAKSin aluevaltuutettu ja TKKI-neuvottelukunnan puheenjohtaja

Kuva 1. Asukkaat ovat yhteistyön keskiössä.

Tiivistelmä

Käynnistetään keskustelu, jonka tavoitteena olisi selvittää mahdollisuudet pitkäjänteiseen ennaltaehkäisevän hyvinvoinnin yhteistyöhön Keski-Suomessa. Aukkaiden tarpeet voisivat ohjata tutkimusta, koulutusta ja käytännön kehittämistä. Yhteistyöllä tavoiteltaisiin hyvinvoinnin ja toimintakyvyn vahvistamista, hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista sekä palvelutarpeen, työkyvyttömyyden ja syrjäytymisen ehkäisemistä.

Keski-Suomella on keskustelun pohjaksi poikkeuksellisen vahva osaamispohja. Jyväskylän yliopistossa toimii Suomen ainoa liikuntatieteellinen tiedekunta, jossa liikunnan, terveyden ja hyvinvoinnin koulutus ja tutkimus yhdistyvät. JY:n tutkimusosaaminen, JAMKin soveltava TKI-toiminta ja Gradian ammatillinen koulutus muodostavat yhdessä vahvan ketjun tutkimuksesta käytännön toimintamalleiksi ja työelämän osaamiseksi.

Kehittämistyötä tehdään jo nyt oppilaitoksissa, HYVAKSissa, kunnissa, työterveyshuollossa, yrityksissä ja järjestöissä. Kokemukset ja tähänastiset tulokset ovat kannustavia. Keskustelun tavoitteena olisi koota työ nykyistä vahvemmaksi yhteistyöksi ja löytää sille yhteinen suunta.

1 Miksi yhteistä keskustelua tarvitaan?

Keski-Suomen hyvinvointiin vaikuttavat muun muassa väestön ikääntyminen, mielenterveysongelmat, vähäinen liikkuminen, yksinäisyys ja työttömyys. Ne heikentävät elämänlaatua ja toimintakykyä sekä lisäävät palvelujen tarvetta.

Hyvinvointi syntyy ihmisten arjessa. Siihen vaikuttavat palvelujen lisäksi koulutus, työ, toimeentulo, asuminen, ravitsemus, liikunta, kulttuuri, ihmissuhteet, ympäristö ja mahdollisuus osallistua. Siksi ratkaisuja

on rakennettava yhdessä kuntien, HYVAKSin, oppilaitosten, yritysten, järjestöjen ja asukkaiden kanssa. Yhteinen tavoite on toimintakykyinen ihminen ja elinvoimainen maakunta.

2 Mahdollinen yhteinen toimintamalli

Yhteistyössä voitaisiin yhdistää kolme näkökulmaa:

1. **Keski-Suomen liitto** tuo maakunnan pitkän aikavälin suunnan, ennakkoinnin ja yhteisen vaikuttamisen.
2. **Keski-Suomen elinvoimakeskus** yhdistää työllisyyden, työelämän, yritykset, osaamisen, ympäristön ja elinvoiman.
3. **HYVAKS** tuo väestö- ja palvelutiedon, sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntemuksen sekä käytännön kehittämisympäristöt.

Kunnat vievät ratkaisuja ihmisten arkiympäristöihin. Yritykset, järjestöt ja asukkaat osallistuvat tarpeiden tunnistamiseen, kehittämiseen ja arviointiin. Yhteinen työ voitaisiin keskittää muutamaa tärkeää ongelmaan ja selkeisiin tavoitteisiin.

Mahdollisen ennaltaehkäisevän terveydenhoidon hankekokonaisuuden keskeisiä toteuttajia olisivat HYVAKS, kunnat, järjestöt ja työterveyshuolto. Ne tuntevat väestön, palvelut ja työikäisten arjen sekä voivat viedä toimivia ratkaisuja käytäntöön. Mukaan tarvitaan myös yrityksiä, oppilaitoksia, seurakuntia ja muita paikallisia toimijoita.

3 JY:n, JAMKin ja Gradian yhteinen vahvuus

Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellinen tiedekunta on ainoa laatuaan Suomessa. Se yhdistää liikunnan, terveyden ja hyvinvoinnin koulutuksen ja tutkimuksen sekä tuottaa tietoa ihmisen koko elämänsästä. JY voi vastata erityisesti ilmiöiden tutkimuksesta, tutkimusasetelmista, mittareista ja vaikuttavuuden arvioinnista.

JAMK täydentää kokonaisuutta soveltavalla TKI-toiminnalla, kuntoutuksen ja hyvinvoinnin osaamisella, palvelumuotoilulla, teknologiakokeiluilla sekä ratkaisujen käyttöönotolla työelämässä ja palveluissa.

Gradia tunnistaa työelämän osaamistarpeita ja vie uusia toimintatapoja käytäntöön ammatillisen koulutuksen, tutkinnon osien, oppisopimusten ja lyhyiden koulutusten avulla. Opiskelijat ja työpaikat voidaan ottaa mukaan kokeiluihin ja yhteiskehittämiseen.

Oppilaitosten yhteistyö muodostaa jatkuvan ketjun:

- JY tuottaa tutkimustietoa ja arvioi vaikuttavuutta.
- JAMK kehittää ja kokeilee ratkaisuja yhdessä käyttäjien kanssa.
- Gradia vahvistaa käytännön osaamista ja levittää toimivia malleja työpaikoille.

Ketju toimii tiiviissä yhteistyössä HYVAKSin, kuntien, työterveyshuollon, yritysten, järjestöjen, työpaikkojen ja asukkaiden kanssa. Näin tutkimus ei jää erilleen arjesta ja koulutus vastaa todellisiin tarpeisiin.

4 Asukkaiden tarpeista käytännön ratkaisuihin

Yhteisen valmistelun lähtökohtana voisivat olla asukkaiden kokemukset sekä tutkimus-, väestö- ja palvelutieto. Tarpeita voidaan tunnistaa kyselyillä, keskusteluilla ja palautteella sekä järjestöjen, koulujen ja työpaikkojen avulla.

Työ etenee käytännössä näin:

- muodostetaan yhteinen tilannekuva
- valitaan kaksi tai kolme ratkaistavaa ongelmaa
- määritellään tavoitteet, kohderyhmät ja mittarit
- toteutetaan kokeiluja kunnissa, palveluissa, oppilaitoksissa ja työpaikoilla
- arvioidaan vaikutukset, kustannukset ja yhdenvertaisuus
- otetaan toimivat ratkaisut laajempaan käyttöön.

Digitaalisuutta ja tekoälyä voidaan hyödyntää tilannekuvassa, osallistumisessa, palveluohjauksessa ja seurannassa. Ratkaisujen on oltava saavutettavia, tietoturvallisia ja eettisesti kestäviä.

5 Keskustelun eteneminen

Keskustelu käynnistettäisiin vuoden 2026 loppupuolella. Jos yhteinen tahtotila löytyy, keväällä 2027 laadittaisiin tarkempi suunnitelma tavoitteista, painopisteistä ja ensimmäisistä toimista. Pidemmästä aikataulusta päätettäisiin vasta tämän valmistelun jälkeen.

6 Ehdotus jatkokeskusteluun

Ensimmäinen askel olisi koota Keski-Suomen liitto, elinvoimakeskus, HYVAKS, JY, JAMK, Gradia ja kunnat yhteiseen keskusteluun. Samalla sovittaisiin, miten asukkaat, yritykset ja järjestöt otetaan mukaan jatsoon.

Keskeiset lähteet

Keski-Suomen liitto (2025). [Keski-Suomen strategia 2026–2050](#)

Keski-Suomen elinvoimakeskus (2026). [Suunnittelu ja seuranta](#)

Keski-Suomen hyvinvointialue. [Strategia](#)

Jyväskylän yliopisto. [Liikuntatieteellisen tiedekunnan esittely](#)

Jyväskylän yliopisto. [Liikuntatieteellisen tiedekunnan tutkimus](#)